

сила. Това подбужда към събиране на пари, към тяхното пестене. Спестените пари сж натрупана покупателна сила. Тяхната стойност е равна на стойността на богатата, които могат да се получат за набраните пари. По тоя начин парите стават **срѣдство за съхраняване на стойностите**. Да, за капиталиста притежаването на парите е най-важното. И той е открил тайната, — съ помощта на парите да добива повече пари. Той ги обмѣня срещу стока, съ намѣрение да размѣни последната отново срещу едно по-голямо количество пари. По-рано казваха: „Стокa — пари — стока“. Сега се казва: „Пари — стока — увеличени пари“.

И така за да иматъ сила, отъ парите се изисква да не губятъ стойността си, да бждатъ дѣлими, удобни и съхраними. Не отговарятъ ли на нѣкое отъ тия условия, тѣ могатъ да се задържатъ въ размѣната само чрезъ принуждение отъ държавата — или биватъ отстранени. Сждбата на нашите банкноти презъ времето на обезцетяването ни дава най-добро доказателство за това.

Ала най-важното условие, което се изисква отъ разните видове пари, то е твърдостта (постоянството) на тяхната стойност. Защо? — Ще отговоримъ накратко: парите не сж само срѣдство за размѣна, платежно срѣдство и срѣдство за запазване на стойностите, но тѣ сж, както вече казахме, преди всичко **мѣрка за стойностите**.

Който обмѣня, той пресмѣта. Той сравнява богатата, които иска да обмѣни, споредъ тяхната стойност. За това му е необходимо мѣрило. Той избира отъ всички блага едно или нѣколко — и споредъ тяхъ цени останалите. При ранните стѣпки на културата знаеха само, че едно по-високо ценено благо не може да се размѣня за едно по-низкоценно, затова за всѣка група равноценни блага избираха едно благо за **указател**. Отъ друга страна, указателите отъ различните групи се сравнявали помежду си, и така се е получавала една таблица за размѣра на цените. Такава е следната таблица, употребявана въ Анамъ:

- 1 робъ = 6 или 7 биволи,
- 1 биволъ = 7 делви,
- 1 делва = 4 стрели,
- 1 стрела = 10 матъ.

Стрелите сж изгубили своето значение. Матъ е единъ видъ мотика.

Въ културните области — отъ Атлантическия океанъ до централна Азия — дълго време въ стария свѣтъ като указател при пресмѣтане на цените е служилъ волътъ. По-низка единица е била овцата, а по-висока, навѣрно, робътъ. Ала още когато оценявали